

СТАНОВИЩЕ

от проф. д. изк. Йордан Гошев – преподавател по хармония и полифония в ЮЗУ

„Н. Рилски”, Благоевград

относно дисертационен труд за присъждане
на образователната и научна степен „ДОКТОР”,

представен от

Богдан Венеславов Иванов, редовен докторант към Клавирна катедра

„Инструментален факултет“, НМА „Проф. Панчо Владигеров”

на тема:

ЕВОЛЮЦИЯ НА ТВОРЧЕСКИЯ СТИЛ В КЛАВИРНИТЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ НА СЕРГЕЙ РАХМАНИНОВ СЛЕД 1918 Г.

Представената за защита дисертация е в обем от 240 страници и съдържа: Увод, три глави, Заключение, приносни моменти в изследването, библиография, списък с научни публикации по темата на изследването и концертна дейност за периода 2018 – 2021 година. Избраната тема за еволюцията в клавирния стил на Сергей Рахманинов е предизвикателство за всеки изследовател с оглед на факта, че неговото композиторско и изпълнителско изкуство са често обект на обстойни проучвания, на множество анализи от видни клавирни изпълнители и/или музикални теоретици. Това, което е специфично в избраната тема е от една страна изясняване на новостите в стила на автора, пречупено през проблемите на изпълнителската проблематика. Тази многопосочност на изследването изисква от една страна добра подготовка в областта на музикалната теория, ролята на музикално изразните средства при изграждане на творбите, а от друга задълбочено

познаване на специфичната многопластовост на клавирната фактура при Сергей Рахманинов.

Актуалността на научната разработка се обуславя от обекта и задачите на изследването, изясняването на композиционно-структурните и драматургични особености на клавирните творби на композитора, анализирането на художествено-изразните средства, които използва автора при създаването им за постигането на художествени образи с емоционален заряд.

Докторантът притежава професионален опит, показва познания по разглежданата проблематика и използва научен изказ, който представя убедително направените анализи на клавирните творби. Изградената теория е подпомогната от аргументирани изводи, от намеренията на Богдан Иванов за практическо приложение на научната разработка.

Докторантът се е запознал и ползва широк кръг научна литература създадени за творчеството и стила на композитора. „Заслугите“ на Рахманинов за разчупване на симетрията в музикалния изказ, за ролята на „широчината“ и прочувствеността на мелодията в неговия тематизъм, за представените връзки и принципите във формообразуването, в хармоничното изграждане, в използване на полифонични прийоми и метроритмично богатство са обект на изследването. Коментарите на докторанта за вариативността на акомпанимента, за ролята на хармоничния език и фразировката в драматургията на произведението, имат своя принос към изграждане на една теза за подхода на изпълнителите при интерпретацията на клавирните произведения. Използвани са редица препратки към неговото симфонично и камерно творчество при изясняване на характерния му музикален език и индивидуален стил.

Тук ми се иска да споделя няколко бележки, които са свързани със съдържанието на Дисертацията. Например на стр. 167-173 от труда се разглеждат двете версии на едно от емблематичните клавирни произведения на

Рахманинов – втора соната. Богдан Иванов е представил редица сравнения в подхода на автора при „редукцията“ на гласове, олекотяване на фактурата, промени в продължителността, а от там и в структурата на произведението. Дава яснота и за противоречивите мнения на изпълнители и музикални теоретици за ценността на едната и другата версия, но лично на мен ми липсва коя редакция и защо е неговото предпочитание със съответната аргументация за това. Интерес представлява неговата версия, която е изпълнена на „Софийски музикални седмици“ и предполагам, че съчетава версиите от 1913 и 1931 година. Ценно за дисертацията би било да представи аргументите за избора при неговото изпълнение.

Не мога да споделя представеното мнение на Шелудякова (стр. 30) за „разработка на акордите“, което е „следствие на обогатяване с чужди тонове, което създава предпоставки към разширено третиране на техните функции“. Това са по-скоро фигурации (движение на отделните гласове при смяна на функциите) и са елемент при преминаване на тон от състава на едната функция към тон от състава на следващата такава. При тази мелодизация могат да се използват както диатонични преходи, така и хроматични, но поради късото (недостатъчно) време за възприятие едва ли могат да се определят като „бързо сменящи се дисонантни съзвучия“.

Разбира се, тези пожелателни бележки не намаляват качествата на дисертацията, в която са разгледани в дълбочина процесите в организацията и емоционално изграждане на клавирните произведения на този велик композитор и пианист.

Докторантът детайлно познава творчеството на композитора и се е запознал с голям обем теоретична и нотна литература. Направените изводи за „еволюцията“ на стила са добре аргументирани и примерите, които подкрепят

направените заключения за характерните особености в произведенията са удачно подбрани.

Авторефератът представя изчерпателно същността на научния труд. Докторантът е представил приносните моменти, които са реални и отговарят на направените в научната разработка анализи, изводи и заключения. Представените публикации и концертна дейност са достатъчни за необходимата публичност на кандидата, представящи неговото клавирно майсторство и научна теория.

Ето защо, в заключение, изразявам своето положително становище за присъждане на научната и образователна степен „доктор” на Богдан Иванов, редовен докторант към „Клавирна катедра“ „Инструментален факултет“, НМА „Проф. Панчо Владигеров”. Дисертационният труд има приносен характер като теоретична разработка.

31.08.2023 год.

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев